

การศึกษาเปรียบเทียบปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอย  
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลตำบลหนองเต็ง  
อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

Comparative Study of Problems and Guidelines of Garbage Management  
for Local Administrative Organizations: A Case Study of Nongteng Subdistrict  
Municipality, Krasang District, Buriram Province

ธัญญรัตน์ พุทธิพงษ์ชัยชาณ <sup>1</sup>  
Thanyarat Phuthiphongchaicharn

<sup>1</sup> สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์  
Program of Public Administration, Faculty of Humanities and Social Sciences,  
Buriram Rajabhat University

## บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอย 2) เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลหนองเต็ง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่างมี 2 กลุ่ม กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามได้จากการสุ่มจากประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้จำนวน 398 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามหมู่บ้านต่างๆ ตามสัดส่วน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง ด้วยการกำหนดโควตาจำนวน 15 คน การวิเคราะห์แบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่น 0.961 ด้วยการแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างใช้ t-test และ F-test ส่วนข้อมูลที่ได้จากเทคนิคการสัมภาษณ์ใช้วิเคราะห์แบบอุปมาน ผลการวิจัยพบว่า ทั้ง 5 ด้าน คือ การลดการเกิดขยะ การคัดแยกขยะการนำกลับมาใช้ซ้ำ การหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ และการกำจัดที่ปลอดภัย โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การคัดแยกขยะมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนอกนั้นมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยแต่เมื่อเปรียบเทียบแยกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านไม่มีปัญหาความแตกต่างกัน สำหรับผลจากการสัมภาษณ์พบปัญหาตั้งแต่ระดับปานกลางถึงน้อย 3 ด้าน คือ ด้านการคัดแยกขยะ ด้านการกำจัดที่ปลอดภัย และด้านการหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ส่วนข้อเสนอแนะทางการแก้ปัญหาการบริหารจัดการขยะนั้นทุกฝ่ายต้องสร้างการมีส่วนร่วม สร้างการเรียนรู้ร่วมกัน สร้างจิตสำนึกรักบ้านเกิด ทำให้หมู่บ้านปลอดมลพิษโดยการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้การเกษตร จัดทำปุ๋ยหมักปุ๋ยอินทรีย์ เรียนรู้ร่วมกัน จัดตั้งธนาคารขยะและกลุ่มเลี้ยงไส้เดือนดินเพิ่มให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน เพื่อบริหารจัดการขยะให้เป็นประโยชน์ และเทศบาลควรมีการจัดเก็บขยะอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งการจัดหาพื้นที่กำจัดขยะอย่างถูกวิธี

คำสำคัญ : เปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการ ขยะมูลฝอย เทศบาลตำบลหนองเต็ง

## Abstract

The purposes of this research were: 1) to comparatively study the level of public opinions on problems of garbage management, and 2) to investigate the problems and guidelines for garbage management of local administrative organizations: a case study of Nongteng subdistrict municipality in Krasang district, Buriram Province. The sample consisted of two groups. In the first group, 398 informants who were randomly and proportionally selected from the eligible voters in different villages answered questionnaire. The second group which consisted of 15 people selected via a purposive quota was interviewed. The questionnaire items with reliability of 0.961 were then analyzed by using frequency, percentage, mean and standard deviation. Moreover, t-test and F-test were used to compare the differences of the data. For analyzing the data obtained from the interview, an inductive approach was utilized. It was found from the study that the problems of all five aspects i.e., reduction of garbage, garbage separation, garbage reuse, garbage recycle, and safe garbage disposal were overall found to be at low level. When considered in each aspect, it was found that garbage separation was at moderate level while other aspects were at low level. Upon comparing the sample's genders, age and educational level, no differences were found in both overall and each aspect. Having interviewed the sample, three problems of garbage management, namely garbage separation, safe garbage disposal and garbage recycle were found at moderate and low levels. The following suggestions were proposed for solving the management of garbage problems: all sectors should be invited to participate in solv-

ing problems and to learn together, awareness of their love of homeland should be raised, their villages should be free from pollution by setting up an agricultural learning center and producing organic fertilizer, and a garbage bank and a group of earthworms raising should be created in all villages in order to manage how to utilize garbage for usage. Moreover, garbage should be regularly collected by the municipalities, and the spaces for the proper garbage disposal should also be provided.

**Keywords:** Comparison of Management Problems, Garbage, Nongteng Subdistrict Municipality

## บทนำ

การบริหารจัดการที่รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องหนึ่งของการพัฒนาประเทศจนในที่สุด รัฐบาลจึงได้จัดตั้งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขึ้นในปีพุทธศักราช 2545 เพื่อให้กระทรวงนี้มีหน้าที่จะดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในประเทศไทยอย่างจำกัดนี้ให้มนุษย์ร่วมมือกันรักษาและนำมาใช้อย่างประหยัดและคุ้มค่าที่สุด นอกจากนั้นยังมีหน้าที่ในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมที่มีประโยชน์ต่อมนุษย์ให้มีต่อไปอย่างยั่งยืน และกำจัดสิ่งแวดล้อมที่เป็นพิษเป็นอันตรายต่อมนุษย์และสัตว์ให้หมดไป สิ่งแวดล้อมที่กำลังกล่าวถึงอยู่นี้ อย่างหนึ่ง คือ ขยะมูลฝอยซึ่งถือว่าเป็นสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดีก่อให้เกิดอันตราย ทั้งต่อร่างกายและจิตใจของมนุษย์ไม่น้อยไปกว่าสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดีอื่นๆ และไม่พึงประสงค์ของมนุษย์ จากการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และอุตสาหกรรม รวมทั้งการเพิ่มขึ้นของประชากร ทำให้เกิดกระแสบริโภคนิยม ในการดำรงชีวิตประจำวัน มนุษย์มีความต้องการอุปโภคและบริโภคมากขึ้นทุกๆ วัน ส่วนที่เหลือจากการอุปโภคและบริโภคก็จะกลายเป็นขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลต่างๆ อันก่อให้เกิดปริมาณขยะและสิ่งเหลือใช้ในแต่ละวันเพิ่มขึ้นจนกลายเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่ง

ด่วน เนื่องจากการทับถมของขยะมูลฝอยจะเป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหาหกรวมเป็นมลพิษทางน้ำ ทางอากาศด้านต่างๆ ตามมาไม่ว่าจะเป็นการปนเปื้อนของแหล่งน้ำ การปนเปื้อนของอากาศการปนเปื้อนของสารพิษ นอกจากนี้ยังทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิตของประชาชนโดยตรง อีกทั้งยังมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวทำให้เกิดการสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจ และที่สำคัญทำให้เกิดปัญหาในสภาพแวดล้อมของชุมชนโดยรวม ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในด้านต่างๆ ของคนในชุมชน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มุ่งลดปริมาณมลพิษทางอากาศ เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะและน้ำเสียชุมชน พัฒนาระบบการจัดการของเสียอันตรายขยะอิเล็กทรอนิกส์และขยะติดเชื้อลดความเสี่ยงอันตรายการรั่วไหลการเกิดอุบัติเหตุจากสารเคมีและพัฒนาระบบเตือนภัยแจ้งเหตุฉุกเฉินและระบบการจัดการเมื่อเกิดอุบัติเหตุด้านมลพิษปัญหาด้านขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความเดือดร้อนของชุมชนและมีแนวโน้มว่าจะรุนแรงและขยายพื้นที่ออกไปสู่สังคมในชนบทตั้งนั้นทั้งในส่วนของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรชุมชนและประชาชนทุกคน จะต้องให้ความสำคัญมีจิตสำนึกในการหาแนวทางการแก้ไข และยุทธวิธีรูปแบบต่างๆ ที่สามารถควบคุมจัดการกับปัญหาขยะมูลฝอยให้ลดน้อยลงและหมดไปในที่สุด (สกล พลบุษมา. 2557 : 2)

ปัจจุบันสภาพปัญหาเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเป็นปัญหาสำคัญและเร่งด่วน ที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนในทุกระดับ นับตั้งแต่ชุมชนในเขตเมืองไปจนถึงชุมชนในชนบท ปัญหานี้มีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากการขยายตัวของชุมชนเมืองและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจก่อให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเพิ่มมากขึ้นเป็นเงาตามตัวส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหลายพื้นที่ได้ประสบปัญหาไม่สามารถจัดหาสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลขาดการบริหารจัดการที่ดี ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการที่เหมาะสมและเกิดความขัดแย้งในการดำเนินการปัญหาขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล จำเป็น

จะต้องได้รับการจัดการที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้ปัญหาขยายตัวและรุนแรงยิ่งขึ้นเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2548 : 7)

เทศบาลตำบลหนองเต็ง ครอบคลุมพื้นที่ 18 หมู่บ้าน 24 ชุมชน ปัจจุบันนี้ปรากฏว่ายังไม่มีการบริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างเป็นระบบ เช่น การจัดเก็บอย่างทั่วถึง การกำจัดที่ถูกสุขอนามัย โดยจะเห็นได้ว่า เทศบาลนี้อยู่ห่างจากอำเภอกะสังเพียง 7 กิโลเมตร แต่ในเรื่องการบริหารจัดการขยะแทนที่จะมีลักษณะใกล้เคียงกับสังคมเมืองแต่ยังไม่มีความเหมือนนั้นปรากฏในหมู่บ้านและชุมชนดังกล่าว แม้แต่เทศบาลเองยังไม่มีการจัดเก็บขยะมูลฝอยเหมือนกับสังคมเมืองอื่นๆ โดยให้หมู่บ้านและชุมชนในเขตเทศบาลนี้ดำเนินการช่วยเหลือตัวเองโดยที่ผู้บริหารบางคนในเทศบาลแนะนำให้ชาวบ้านลงมือบริหารจัดการขยะมูลฝอยด้วยการจัดตั้งธนาคารขยะขึ้นแต่ดำเนินการได้เพียง 3 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 5 หมู่ 9 และ หมู่ 15 ปล่อยให้อีก 15 หมู่บ้านบริหารจัดการด้วยตนเองตามมีตามเกิด ตามแต่จะสามารถจะทำได้

จากความเป็นมาและสาเหตุของปัญหาดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านและชุมชนในเขตเทศบาลตำบลหนองเต็ง อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อปลูกจิตสำนึกให้หมู่บ้านและชุมชนหันมาให้ความสนใจ ป้องกันแก้ไขปัญหาค่าที่จะเกิดขึ้นแก่ประชาชนโดยส่วนรวม

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลหนองเต็ง อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลหนองเต็ง อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์

## สมมุติฐานของการวิจัย

ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองเต็ง อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แตกต่างกัน

## ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้บูรณาการขอบเขตของการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยจากกรมอนามัย (2544 : 24) และกรมควบคุมมลพิษ (2551 : 34-35) ใน 5 ด้าน ได้แก่ การลดการเกิดขยะ การคัดแยกขยะการนำกลับมาใช้ซ้ำการหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ และการกำจัดที่ปลอดภัย

## ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงความแตกต่างความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ทำให้ทราบถึงปัญหาและแนวทางการแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. เป็นสารสนเทศในการนำไปปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

## วิธีดำเนินการวิจัย

### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลหนองเต็ง 18 หมู่บ้านจำนวน 9,135 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยใช้เครื่องมือในการวิจัย 2 ประเภท คือ แบบสอบถามและแบบเทคนิคการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างดังนั้นกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 2 กลุ่ม ดังนี้

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้แบบสอบถาม ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตาม

ตารางของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95.5% และความคลาดเคลื่อน 5% (Taro Yamana ;อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2555 : 146) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 398 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามหมู่บ้านต่างๆ ตามสัดส่วน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับฉลาก

2.2 กลุ่มตัวอย่างใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยการกำหนดเป็นโควตา (Quota) จำนวน 15 คน ได้แก่ กำนันผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 5 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน และพนักงานเทศบาล จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 15 คนโดยใช้เกณฑ์ในการเลือก ดังนี้

2.2.1 จำนวน 15 คน เป็นจำนวนที่เหมาะสมไม่น้อยและไม่มากเกินไป

2.2.2 กลุ่มตัวอย่างทั้ง 15 คน ถือว่าครอบคลุมกลุ่มประชาชนทุกคน คือ

2.2.2.1 กลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มี 18 คน เลือกมา 5 คน เฉพาะกำนันและผู้ใหญ่บ้านที่มีผลงาน มีประสบการณ์การเป็นผู้ดำเนินการบริหารจัดการขยะมาแล้ว

2.2.2.2 ผู้นำชุมชนทั้ง 5 คนที่เลือกมาเป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องว่ามีความดีเด่นด้านการเป็นผู้นำ โนมน้าวชักจูง นำพาชุมชนเกี่ยวกับบริหารจัดการขยะในหมู่บ้านนั้นๆ มาแล้ว

2.2.2.3 พนักงานท้องถิ่น ทั้ง 5 คน เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานนี้โดยตรงของเทศบาลเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ประเภท คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ในกรณีแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และตอนที่ 2 การศึกษาเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลหนองเต็ง อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์ตามความคิดเห็นของประชาชนมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 5 ระดับ แบบสอบถามได้มีการตรวจสอบคุณภาพ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.964

ส่วนแบบสัมภาษณ์มีลักษณะเป็นแบบมีโครงสร้างโดยกำหนดประเด็นหรือข้อคำถาม

**4. การเก็บรวบรวมข้อมูล** การเก็บรวบรวมข้อมูล กรณีแบบสอบถามผู้วิจัยทำหนังสือจากอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการส่งแบบสอบถามไปยังนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหนองเต็ง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถามจำนวน 398 ฉบับ เก็บรวบรวมมาได้ 398 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนการใช้เทคนิค

การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยมีการจดบันทึกและบันทึกเทปไว้

**5. การวิเคราะห์ข้อมูล** การวิเคราะห์ข้อมูลในกรณีข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละเสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนและร้อยละ

5.2 ผลการศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา:เทศบาลตำบลหนองเต็ง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 เปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการศึกษาปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตามเพศ วิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ T-test Independent

5.4 เปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการศึกษาปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอย จำแนกตามอายุและระดับการศึกษาวิเคราะห์โดยใช้ F-test เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน จะทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

5.5 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์โดยการตีความในรูปของการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา หรือ

ตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปมาน โดยนำประเด็นย่อมาพิจารณาความเหมือนกันความแตกต่างกัน และความสัมพันธ์กันมาหาข้อสรุปแล้วบรรยายวิเคราะห์เป็นความเรียง เพื่อหาข้อสรุป

## ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลหนองเต็ง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา: เทศบาลตำบลหนองเต็ง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการคัดแยกขยะ อยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับน้อย โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการคัดแยกขยะ รองลงมา คือ ด้านการกำจัดที่ปลอดภัยส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการนำกลับไปใช้ซ้ำ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการศึกษาปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลหนองเต็ง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการศึกษาปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลหนองเต็ง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการศึกษาปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลหนองเต็ง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้าน

ไม่แตกต่างกัน

5. ผลจากการสัมภาษณ์ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางไปถึงน้อย ใน 3 ด้าน คือ การคัดแยกขยะ การกำจัดที่ปลอดภัย และการหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ แนวทางการแก้ไข คือ สร้างการมีส่วนร่วม ทำการเรียนรู้ร่วมกัน สร้างจิตสำนึกกรักบ้านเกิด ทำหมู่บ้านให้ปลอดภัยด้วยการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้การเกษตร จัดทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ เรียนรู้ร่วมกันจัดตั้งธนาคารขยะ และกลุ่มเลี้ยงไส้เดือนดินเพิ่มให้ครอบครัวทุกหมู่บ้าน ให้มีการคัดแยกขยะนำไปใช้ประโยชน์ตามชนิดและแนวทางของแต่ละอย่างให้คุ้มค่า

### สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยการศึกษาเปรียบเทียบปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลหนองเต็ง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลหนองเต็ง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการคัดแยกขยะมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย โดยเรียงตามลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำจะได้ดังนี้ ด้านการคัดแยกขยะ ด้านการกำจัดที่ปลอดภัย ด้านการหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ด้านการลดการเกิดขยะและด้านการนำกลับมาใช้ซ้ำ

2. ผลการวิเคราะห์ศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลหนองเต็ง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา โดยภาพรวม และรายด้านไม่มีความแตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์ศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลหนองเต็ง อำเภอ

กระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีปัญหาดังแต่ระดับปานกลางไปถึงน้อย ใน 3 ด้าน คือ ด้านการคัดแยกขยะ ด้านการกำจัดที่ปลอดภัย และด้านการหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่

4. ข้อเสนอแนะจากการศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลหนองเต็ง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 5 ด้าน พบว่า ปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย แต่ถ้าจะเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือด้านการคัดแยกขยะ ด้านการกำจัดที่ปลอดภัยและด้านการหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ เมื่อมีการวิเคราะห์แล้วว่า ที่พบปัญหาทั้ง 3 ด้านนี้ การคัดแยกขยะก่อนก็ยังมีย่อยการกำจัดขยะอย่างถูกวิธี ยังมีน้อย ส่วนใหญ่จะใช้การเผาและทิ้งตามที่สาธารณะ และการหมุนเวียนขยะกลับมาใช้ใหม่ยังมีน้อยเช่นกัน ดังนั้น เทศบาลตำบลหนองเต็งผู้นำชุมชน ผู้นำหมู่บ้าน และประชาชนทุกคนควรต้องสร้างการมีส่วนร่วมสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน ขยายผลการปฏิบัติที่ดีสู่หมู่บ้านและชุมชน ร่วมกันรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย สร้างจิตสำนึกกรักบ้านเกิด ทำหมู่บ้านให้น่าอยู่ ปลอดภัยจากมลพิษ ด้วยการบริหารจัดการขยะที่ยั่งยืน ดังนี้

4.1 ช่วยกันสร้างผู้นำชุมชน ผู้นำหมู่บ้านให้มีความเข้มแข็งในเรื่องการบริหารจัดการขยะมูลฝอย สร้างจิตสำนึก ลดจำนวนขยะตั้งแต่ต้นทาง คือ ครอบครัว ชุมชนและหมู่บ้าน เสียสละ ทำงานเพื่อชุมชนและหมู่บ้าน เพื่อแก้ปัญหาพร้อมกันด้วยการเป็นผู้นำในการบริหารจัดการที่เป็นแบบอย่างแก่หมู่บ้านและชุมชนอื่น ครัวเรือนอื่นอย่างต่อเนื่อง มั่นคงและยั่งยืน

4.2 เทศบาลที่เป็นหน่วยงานของรัฐจำเป็นต้องจัดหางบประมาณมาส่วนหนึ่งที่จะบริหารจัดการขยะมูลฝอยได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการสร้างการมีส่วนร่วมกับประชาชน ดำเนินการตามแนวทางการแก้ปัญหาขยะมูลฝอย ดังนี้

4.2.1 จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านการเกษตรให้ครอบครัวทุกหมู่บ้าน เพื่อเรียนรู้ร่วมกัน คือ ใน 18 หมู่บ้านนี้ ควรจะมีศูนย์การเรียนรู้อย่างน้อย 5 แห่ง โดยมีการกิจเกี่ยวกับด้านการเกษตรโดยเฉพาะจัดทำปุ๋ยหมัก

ปุ๋ยอินทรีย์จากเศษสิ่งเหลือใช้ เพื่อใช้และจำหน่ายทั่วไป

4.2.2 ดำเนินการสร้างธนาคารขยะเพิ่มอีกอย่างน้อย 5 แห่ง ให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้านชุมชน เพื่อเป็นการขยายผล แนะนำให้ประชาชนแยกขยะที่สามารถขายได้ และขายไม่ได้ แต่ใช้ประโยชน์อย่างอื่นได้ สามารถแยกได้มาทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มจากเศษสิ่งเหลือใช้แก่ประชาชน

4.2.3 ดำเนินการร่วมกลุ่มเลี้ยงไส้เดือนดินที่เป็นแหล่งกำจัดขยะมูลฝอยอีกทางหนึ่ง นำไปใช้ประโยชน์ได้ และขายมูลไส้เดือนได้อีก ถ้าเป็นไปได้ควรจะมีอย่างน้อยหมู่บ้านละ 1 กลุ่ม

4.2.4 เทศบาลควรมีการจัดเก็บขยะเป็นเวลาอย่างสม่ำเสมอ และดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกสุขลักษณะ และถูกหลักวิชาการ มีพื้นที่ฝังกลบอย่างปลอดภัยที่เป็นเอกเทศ มีการกำจัดวัตถุอันตรายอย่างถูกต้องในเขตพื้นที่ของเทศบาล

## อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลหนองเต็ง อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการลดการเกิดขยะด้านการคัดแยกขยะ ด้านการนำกลับมาใช้ซ้ำ ด้านการหมუნเวียนกลับมาใช้ใหม่ ด้านการกำจัดที่ปลอดภัย มีประเด็นที่น่าสนใจที่ผู้วิจัยจะขออภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การศึกษาปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลหนองเต็ง อำเภอกะสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการคัดแยกขยะ อยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะว่าในเขตเทศบาลตำบลหนองเต็งมีพื้นที่กว้างขวางถึง 71 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นชนบท ไม่เป็นชุมชนหนาแน่นที่จะมีผลให้มีขยะมูลฝอยมากเหมือนกับชุมชนเมือง นอกจากนี้ประชาชนมีความรู้และความเข้าใจในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนและหมู่บ้าน เริ่มตั้งแต่การลดปริมาณขยะจากแหล่งกำเนิดเพื่อให้คงเหลือขยะน้อย

ที่สุดเช่น ซึ่ผลิตภัณฑ์ที่จำเป็นเท่านั้น วางแผนในการซื้ออาหารซื้ออาหารกินส่วนใหญ่มีใช้เป็นอาหารสำเร็จรูป แต่ซื้อเป็นวัตถุดิบนำมาประกอบอาหารเอง จึงทำให้ไม่ให้เกิดการใช้ถุงพลาสติกจำนวนมาก ส่วนการคัดแยกขยะนั้น ประชาชนจะแยกไว้เฉพาะของที่พอค้าเข้ามาหาซื้อตามหมู่บ้าน เช่น เหล็ก ลวด กระจดาช ขวดแก้ว ขวดพลาสติก ครอบพลาสติก ส่วนถุงพลาสติกและอย่างอื่นที่ขายไม่ได้ ประชาชนหรือครัวเรือนจะไม่แยก การที่จะนำสิ่งของที่ใช้แล้วนำมาหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ มีเพียงบางประเภท เช่น ถุงพลาสติกใหญ่ที่ยังสะอาด ถุงกระจดาช กล่องกระจดาชบ้าง สำหรับเศษอาหารการกินตามครัวเรือนจะไม่มีมาก ถ้ามีก็จะเป็นอาหารของสัตว์เลี้ยงในครัวเรือน แม้แต่ร้านค้าก็เช่นกัน ถึงแม้เจ้าของร้านไม่ได้ใช้แต่มีประชาชนที่เลี้ยงเป็ดไก่ หมู นำไปเป็นอาหารของสัตว์เหล่านั้น จึงทำให้เศษอาหารตกค้างไม่ค่อยจะมีมาก ส่วนการกำจัดของขยะ ชาวบ้านจะใช้วิธีเผาหรือทิ้งตามที่สาธารณะ ไม่มีการฝังกลบเพราะไม่มีพื้นที่เฉพาะ ถึงอย่างไรก็ตามมีหลายหมู่บ้านมีหลายชุมชนในเขตเทศบาลตำบลหนองเต็ง มีผู้นำที่เข้มแข็ง มีการรณรงค์ ชักนำแนะนำให้ชาวบ้าน ประชาชนทั่วไปช่วยกันรักษาความสะอาด เห็นคุณค่าของเศษสิ่งเหลือใช้ แนะนำให้นำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ตามลักษณะของแต่ละชนิด อีกอย่างหนึ่งในพื้นที่หมู่ 16 ยังมีศูนย์เรียนรู้ภูมิปัญญาแห่งแผ่นดินขยายสู่ปวงชนชาวไทยของจังหวัดบุรีรัมย์ทำหน้าที่นำเศษสิ่งเหลือใช้หรือของที่ไม่ใช้แล้วมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์อื่นใช้ อีก นำไปไม้ ไบฮญา เศษอาหาร ผลไม้ เปลือกผลไม้ทำเป็นปุ๋ยอินทรีย์ ส่งเสริมไร่นาสวนสีเขียว หมู่ 5 มีธนาคารขยะคอยรับซื้อขยะที่รีไซเคิลได้จากประชาชนทั่วไป ทำให้ขยะที่จะทิ้งมีสัดส่วนน้อยลง และหมู่ 15 มีกลุ่มเลี้ยงไส้เดือนที่จะกินเศษพืช ผลไม้ เศษอาหาร ทำให้สามารถนำสิ่งที่เป็นขยะไปใช้ประโยชน์ได้จำนวนหนึ่งจึงทำให้ปัญหาในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนน้อย ซึ่งเหตุผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของวีระ บำรุงศรี (2549) ได้ศึกษาเรื่ององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นกับการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย ศึกษากรณีจังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาพบว่าปัญหาขยะมูลฝอยในจังหวัดราชบุรี แบ่งได้เป็น 2 มิติ คือ ปริมาณขยะมูลฝอยที่มีจำนวนมากและการกำจัดมูลฝอย

ที่ไม่ถูกสุขอนามัยแล้วยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอร่าม คัมภัก และอนุชา จันทร์บุรณ์ (2549) ได้ศึกษาสภาพ ปัญหาขยะแวนไอน์ในอนาคตและแนวทางในการแก้ไข ของจังหวัดน่าน พบว่า สภาพปัญหาขยะที่เกิดขึ้นนับวัน จะมีปริมาณเพิ่มขึ้นและจำนวนขยะที่มีการคัดแยกจะมี ปริมาณที่น้อย เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนขยะทั้งหมด และสอดคล้องกับงานวิจัยของอัฐพร ศรีสนอง (2550) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การ บริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัญหา ขยะมูลฝอยที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ส่วนมาก ประกอบไปด้วยปัญหาพื้นที่รองรับขยะมูลฝอย ปัญหาการ คัดแยกขยะมูลฝอยและขยะพิษ และปัญหาการควบคุม และป้องกันมลพิษจากขยะมูลฝอย ซึ่งสาเหตุสำคัญของ ปัญหาขณะนั้น เกิดจากการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน ประชากรในชุมชนเพิ่มขึ้นนักท่องเที่ยวที่ไม่มีวินัย ก่อให้ เกิดขยะที่ไม่ได้เป็นไปตามที่เราศึกษาและวางแผนไว้ ขาด จิตสำนึกในการคัดแยกขยะ พฤติกรรมและวัฒนธรรมการ ทิ้งขยะ สถานที่เนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยว

2. การเปรียบเทียบการศึกษาปัญหาการบริหาร จัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณี ศึกษา : เทศบาลตำบลหนองเต็ง อำเภอกระสัง จังหวัด บุรีรัมย์ มีการอภิปรายผล ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็น ของประชาชนเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการบริหารจัดการ ขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลหนองเต็ง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะความคิดเห็นของประชาชนไม่ว่าจะเป็น เพศชายหรือเพศหญิงมีความรู้สึกที่เหมือนกัน กล่าวคือ การบริหารจัดการขยะเริ่มต้นจากภายในครัวเรือนชุมชน หมู่บ้านของตนเอง ซึ่งทุกคนมีจิตสำนึกในการบริหาร จัดการขยะมูลฝอยอยู่แล้ว ขณะเดียวกันขยะมูลฝอยบาง ประเภทสามารถนำไปทำประโยชน์อย่างอื่นได้ หรือการ คัดแยกขยะเป็นประเภทต่างๆแล้วสามารถนำไปขายทำ รายได้เพิ่มขึ้นให้กับครอบครัวอีกทางหนึ่ง บางครอบครัว อาจจะทำอาชีพคัดแยกขยะเป็นอาชีพรอง จากเหตุผล

ดังกล่าว จึงทำให้ความคิดเห็นประชาชนมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงาน วิจัยของรณ ศรีสุรราช (2555) ได้ศึกษาเรื่องสภาพและ ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลวิเชียรบุรี อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการศึกษาพบว่า การวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพและปัญหาการจัดการ ขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลวิเชียรบุรี อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและราย ด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็น ของประชาชนเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการบริหารจัดการ ขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลหนองเต็ง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่าง กัน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้ง ไว้ การที่ได้ข้อสรุปเช่นนี้ อาจเป็นเพราะไม่ว่าจะเป็นวัย เด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ หรือผู้สูงอายุมีความรู้สึกต่อการ ศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการขยะที่ไม่ต่าง ต่างกัน คือ อายุเท่าใดควรมีจิตสำนึกในการลดและ การคัดแยกขยะในครัวเรือนมีการเก็บขนขยะมูลฝอยที่ ถูกทิ้งไว้ในภาชนะรองรับขยะซึ่งวางไว้ตามสถานที่ต่างๆ นำมารวบรวมไว้ยังจุดพักขยะก่อน แล้วจึงทำการขนถ่าย ไปแหล่งกำจัด การที่จะทำให้ขยะมูลฝอยที่เก็บรวบรวม จากชุมชน อยู่ในสภาพที่เกิดความสะดวกต่อการเก็บ ขนไปกำจัดหรือทำลาย หรือนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ การซื้ออาหารกินส่วนใหญ่มิใช่เป็นอาหารสำเร็จรูป แต่ ซื้อเป็นวัตถุดิบนำมาประกอบอาหารเอง จึงทำให้ไม่ให้เกิด การใช้ถุงพลาสติกจำนวนมาก ส่วนการคัดแยกขยะนั้น ประชาชนจะแยกไว้เฉพาะของที่พอค้าเข้ามาหาซื้อตาม หมู่บ้านเฉพาะบางครอบครัวเท่านั้น เช่น เหล็ก ลวด กระดาษ ขวดแก้ว ขวดพลาสติก กระจกพลาสติก ส่วน ถุงพลาสติกและอย่างอื่นที่ขายไม่ได้ ประชาชนหรือครัว เรือนจะไม่แยก การที่จะนำสิ่งของที่ใช้แล้วนำมาใช้ซ้ำนั้น มีเพียงบางประเภท เช่น ถุงพลาสติกใหญ่ที่ยังสะอาด ถุง กระดาษ กล่องกระดาษบ้าง สำหรับเศษอาหาร การกิน ตามครัวเรือนจะไม่มีมาก ถ้ามีก็จะเป็นอาหารของสัตว์ เลี้ยงในครัวเรือน แม้แต่ร้านค้าก็เช่นกัน ถึงแม้เจ้าของร้าน



ไม่ได้ใช้เองแต่มีประชาชนที่เลี้ยงเป็ดไก่ หมู ได้นำไปเป็นอาหาร จึงทำให้เศษอาหารตกค้างไม่ค่อยจะมีมาก จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ประชาชนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของทองม้วน สิมนาม (2557) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของเทศบาลในเขตพื้นที่อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบสภาพการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลในเขตพื้นที่อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ ที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยไม่ต่างกัน

3.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลหนองเต็ง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ การที่ได้ข้อสรุปเช่นนี้ อาจเป็นเพราะไม่ว่าจะเป็นผู้ที่มีการศึกษาระดับใดก็ตาม มีความรู้สึกต่อการศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการขยะที่ไม่แตกต่างกัน คือ ระดับการศึกษาทุกระดับมีความคิดว่าควรมีจิตสำนึกในการการลดและการคัดแยกขยะในครัวเรือน มีการเก็บขนขยะมูลฝอยที่ถูกทิ้งไว้ในภาชนะรองรับขยะซึ่งวางไว้ตามสถานที่ต่างๆ นำมารวบรวมไว้ยังจุดพักขยะก่อน แล้วจึงทำการขนถ่ายไปกำจัดในสถานที่เหมาะสมแต่ละหมู่บ้าน การที่จะทำให้ขยะมูลฝอยที่เก็บรวบรวมจากชุมชนอยู่ในสภาพที่เกิดความสะดวกต่อการเก็บขนไปกำจัดหรือทำลาย หรือนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ประชาชนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของสุธิลา ตูลยะเสถียร และคณะ (2544 : 202) ได้กล่าวถึงการจัดการขยะมูลฝอยว่า การกำจัดขยะมูลฝอยอีกวิธีหนึ่งด้วยการนำขยะมูลฝอยกลับไปใช้ประโยชน์ใหม่ (Re-cycle and Re-use) ขยะมูลฝอยประเภทนี้ ได้แก่ แก้ว กระดาษ พลาสติก และโลหะต่างๆ เป็นการลดต้นทุนการผลิตเช่น การนำกระดาษกลับมาใช้ใหม่ หรือกลองกระดาษนำมาใช้บรรจุสิ่งของต่างๆ ได้ เป็นต้น นับว่าเป็นผลดีในแง่เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม แต่วิธีการคัด

เลือกสิ่งของที่จะนำกลับมาใช้ใหม่ได้ก่อให้เกิดความล่าช้าในการขนถ่ายขยะมูลฝอย เกิดความสกปรกบริเวณที่มีการคัดเลือกสิ่งของจากขยะ และผู้คัดเลือกขยะมักจะได้รับเชื้อโรคจากกองขยะ การนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์จะช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอยที่ก่อปัญหาต่อสิ่งแวดล้อม มีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยไม่ต่างกัน

### ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลหนองเต็ง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อหาแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีดังต่อไปนี้

จากการศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลหนองเต็ง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ทั้ง 5 ด้าน พบว่า ปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย แต่ถ้าจะเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือด้านการคัดแยกขยะ ด้านการกำจัดที่ปลอดภัย และด้านการหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ ดังนั้นเทศบาลตำบลหนองเต็งผู้นำหมู่บ้าน และประชาชนทุกครัวเรือนต้องสร้างการมีส่วนร่วมสร้างการเรียนรู้ร่วมกันขยายผลการปฏิบัติที่ดีสู่หมู่บ้านและชุมชน ร่วมกันรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายสร้างจิตสำนึกรักบ้านเกิด ด้วยการบริหารจัดการขยะ ดังนี้

1. ช่วยกันสร้างผู้นำชุมชน ผู้นำหมู่บ้านให้มีความเข้มแข็งในเรื่องการบริหารจัดการขยะมูลฝอยสร้างจิตสำนึก ลดจำนวนขยะตั้งแต่ต้นทาง คือ ครัวเรือน ผู้นำชุมชนต้องเสียสละ ทำงานเพื่อชุมชนและหมู่บ้าน เพื่อแก้ปัญหาพร้อมกันด้วยการเป็นผู้นำในการบริหารจัดการที่เป็นแบบอย่างแก่หมู่บ้านอื่น ครัวเรือนอื่น

2. เทศบาลที่เป็นหน่วยงานของรัฐจำเป็นต้องจัดหางบประมาณมาส่วนหนึ่งที่จะบริหารจัดการขยะมูลฝอยได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการสร้างการมีส่วนร่วมกับประชาชน ดำเนินการตามแนวทางการ

แก้ปัญหาขยะมูลฝอย ดังนี้

2.1 จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านการเกษตรให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน เพื่อเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีภารกิจเกี่ยวกับด้านการเกษตรโดยเฉพาะจัดทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์จากเศษสิ่งเหลือใช้ เพื่อใช้และจำหน่ายเพิ่มรายได้

2.2 ดำเนินการสร้างธนาคารขยะให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้านชุมชนเพื่อเป็นการขยายผลเป็นแบบอย่างแก่หมู่บ้านอื่นแนะนำให้ประชาชนแยกขยะที่สามารถขายได้ และขายไม่ได้ แต่ใช้ประโยชน์อย่างอื่นได้ สามารถแยกได้

มาทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มจากขยะ

2.3 มีการรวมกลุ่มเลี้ยงไส้เดือนดินที่เป็นแหล่งกำจัดขยะมูลฝอยที่เป็นเศษอาหาร ทำให้มูลไส้เดือน นำไปใช้ประโยชน์ได้ด้วยการทำเป็นปุ๋ย

2.4 เทศบาลควรมีการจัดเก็บขยะเป็นเวลาอย่างสม่ำเสมอ กำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกสุขลักษณะ และถูกหลักวิชาการ มีพื้นที่ฝังกลบอย่างปลอดภัยของเทศบาลเอง มีการกำจัดวัตถุอันตรายอย่างถูกต้อง

## เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม. (2542). **คู่มือการจัดการขยะมูลฝอยอย่างครบวงจร สำหรับผู้บริหารท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.
- กรมควบคุมมลพิษ. (2551). **คู่มือแนวทางการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย**. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2548). **มาตรฐานการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล**. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2544). **การจัดการมูลฝอยของเทศบาลในประเทศไทย : สถานการณ์ในปัจจุบัน และทิศทางในอนาคต**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ทองม้วน สิมนาม. (2557). **การศึกษาสภาพการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของเทศบาลในเขตพื้นที่อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ**. วิทยานิพนธ์ ร.บ.ม. (ปกครองท้องถิ่น). ศรีสะเกษ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2555). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. (พิมพ์ครั้งที่ 10). บุรีรัมย์ : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- รศ ศรีสุราช. (2555). **สภาพและปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลวิเชียรบุรีอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- วีระ บำรุงศรี. (2549). **องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นกับการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย ศึกษากรณีจังหวัดราชบุรี**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สกล พลบุบผา. (2557). **การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์**. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุธีลาตุลยะเสถียร และคณะ. (2544). **มลพิษสิ่งแวดล้อม (ปัญหาสังคมไทย)**. กรุงเทพฯ : ร่วมสาส์น.
- อร่าม คุ่มกลาง และอนุชา จันทรบูรณ์. (2549). **รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพปัญหาขยะมูลฝอยในอนาคต และแนวทางในการแก้ไขปัญหาของจังหวัดน่าน**. น่าน : องค์การบริหารส่วนจังหวัดน่าน.
- อัฐพร ศรีสนอง. (2550). **ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี**. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไปบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.